



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 188/2023-5

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Libora Duľu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], proti rozsudku Okresného súdu Levice sp. zn. 2 T 61/2022 a uzneseniu Krajského súdu v Nitre č. k. 4 To 80/2022 z 26. januára 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ podaním označeným ako „*Sťažnosť pre nedodržanie základných práv obhajoby. (ohýbanie práva a zákona sudcom)*“ doručeným ústavnému súdu 16. februára 2023 namieta hrubé porušenie svojho práva obhajoby podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) označenými rozhodnutiami. Krajský súd v Nitre (ďalej len „krajský súd“) podľa sťažovateľa nebral do úvahy viacero procesných chýb, na ktoré sa sťažovateľ sťažoval v odvolaní proti rozsudku Okresného súdu Levice (ďalej len „okresný súd“). Nebral do úvahy vecné dôkazy ani to, že znalecké skúmanie bolo klamlivé a znalec na pojednávaní klamal. Označený článok ústavy bol sťažovateľovi odňatý krajským súdom, ktorý nevrátil vec na riadne rozhodnutie prvostupňovému súdu. Sťažovateľ žiada o prešetrenie, či sa sudcovia a senát nedopustili ohýbania práva a či bol dodržaný § 2 ods. 10 a 12 Trestného poriadku.

II.

Predbežné prerokovanie

2. Podanie sťažovateľa má vážne formálne a obsahové nedostatky, chýba viacero všeobecných náležitostí (plnomocenstvo na zastupovanie advokátom, jasné označenie napadnutých rozhodnutí, označenie, čoho sa domáha, navrhované dôkazy) a väčšina osobitných náležitostí návrhu na začatie

konania (jasné označenie konkrétneho rozhodnutia, ktorým boli porušené jeho základné práva a slobody, konkrétne skutkové a právne dôvody, nebola pripojená kópia právoplatných rozhodnutí).

3. Napriek uvedeným nedostatkom podanie možno označiť za sťažnosť podľa čl. 127 ústavy, pretože aspoň obsahuje tvrdenie o porušení označeného základného práva na obhajobu, označuje napadnuté rozhodnutia (uvedením spisovej značky okresného súdu, resp. spisovej značky a dátumu vydania pri krajskom súde) a označuje porušovateľov (okresný súd a krajský súd). V časti navrhovaného rozhodnutia je však pri požiadavke na i) prešetrenie, či sa sudca a senát nedopustili ohýbania práva a ii) či bol dodržaný § 2 ods. 10 a 12 Trestného poriadku, sťažnosť už menej jasná z dôvodu nedostatku prepojenia na tvrdenie o porušení označeného základného práva. Ústavný súd nepovažoval za potrebné vyzývať sťažovateľa na doplnenie jeho podania, vyhodnotiac ho za obsahovo natoľko zrozumiteľné, že je možné o ňom rozhodnúť aj bez doplnenia a ani jeho prípadné doplnenie by nevedlo ústavný súd k inému záveru.

4. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Na predbežnom prerokovaní ústavný súd potom preskúmal, či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

5. V prvom rade ústavný súd konštatuje, že do jeho právomoci nepatrí prešetrovanie, či sa niekto dopustil trestného činu. Ústavný súd je podľa čl. 124 ústavy nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Podľa § 1 Trestného poriadku tento zákon upravuje postup orgánov činných v trestnom konaní a súdov tak, aby trestné činy boli náležite zistené, ich páchatelia boli podľa zákona spravodlivo potrestaní a výnosy z trestnej činnosti boli odňaté, pričom treba rešpektovať základné práva a slobody fyzických osôb a právnických osôb. V zmysle čl. 50 ods. 1 ústavy len súd rozhoduje o vine a treste za trestné činy, pričom v zmysle čl. 142 ústavy v trestnoprávných veciach rozhodujú všeobecné súdy. Aby vôbec mohlo trestné stíhanie pred súdom začať, musí prokurátor podať návrh alebo obžalobu. Prokurátor a policajti sú orgánmi činnými v trestnom konaní. Ak sťažovateľ od ústavného súdu žiada prešetriť, či sa sudcovia a senát v jeho veci nedopustili ohýbania práva, čo je s účinnosťou od 1. januára 2021 podľa § 326a Trestného zákona trestným činom, žiada ústavný súd o prekročenie jeho právomoci a uplatnenie právomoci patriacej iným orgánom verejnej moci. Takejto požiadavke nie je možné vyhovieť.

6. Podľa § 123 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

7. V tejto časti je preto nepochybne daný dôvod na odmietnutie ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci.

8. Pokiaľ ide o námietku sťažovateľa o porušení práva na obhajobu, ústavný súd pripomína, že v zmysle princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy poskytuje ochranu základným právam alebo slobodám fyzických osôb a právnických osôb za podmienky, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je teda rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom ochranu základným právam a slobodám poskytuje v zmysle ústavy primárne všeobecné súdnictvo a ústavný súd až subsidiárne.

9. Podľa § 368 ods. 1 Trestného poriadku dovolanie možno podať proti právoplatnému rozhodnutiu súdu, ktorým bol porušený zákon alebo ak boli porušené ustanovenia o konaní, ktoré mu predchádzalo, ak je toto porušenie dôvodom dovolania podľa § 371.

10. Porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom predstavuje samostatný dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

11. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť je neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

12. Podľa § 123 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie ústavnej sťažnosti pre jej neprípustnosť, ak sťažovateľ preukáže, že nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd, z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

13. Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľ vo vzťahu k napadnutému uzneseniu krajského súdu mal k dispozícii účinný prostriedok nápravy (vo forme dovolania), ktorý nevyužil a o ktorom je oprávnený a povinný rozhodnúť orgán verejnej moci (Najvyšší súd Slovenskej republiky), ktorého právomoc predchádza právomoci ústavného súdu. Rozhodovacia činnosť všeobecných súdov všetkých stupňov (vrátane dovolacieho) pritom v zásade pokrýva celý rozsah základných práv spojených s trestným konaním, ktorý je relevantný pre konanie o ústavnej sťažnosti, keďže všeobecné súdy plnia úlohu nielen ochrancov zákonnosti, ale aj prvotných ochrancov ústavnosti. Právomoc ústavného súdu ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) je preto (okrem výnimočných prípadov) uplatniteľná až po vyčerpaní riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov, ktoré právna úprava subjektom zúčastneným na konkrétnom konaní pred orgánom verejnej moci v záujme ochrany ich práv (vrátane základných práv a slobôd) poskytuje.

14. Sťažovateľ neuviedol žiadne tvrdenie, prečo nevyužil dostupný zákonný právny prostriedok na ochranu svojho základného práva na obhajobu – dovolanie. Žiadnym spôsobom nepreukázal, že by ho nevyčerpal z dôvodu hodného osobitného zreteľa.

15. V tejto časti je preto daný dôvod na odmietnutie ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde v spojení s § 132 ods. 2 a 3 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. marca 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu